

כיצד אטפח יצירתיות אצל ילדיי, באמצעות יצירה חזותית? חוברת הדרכה

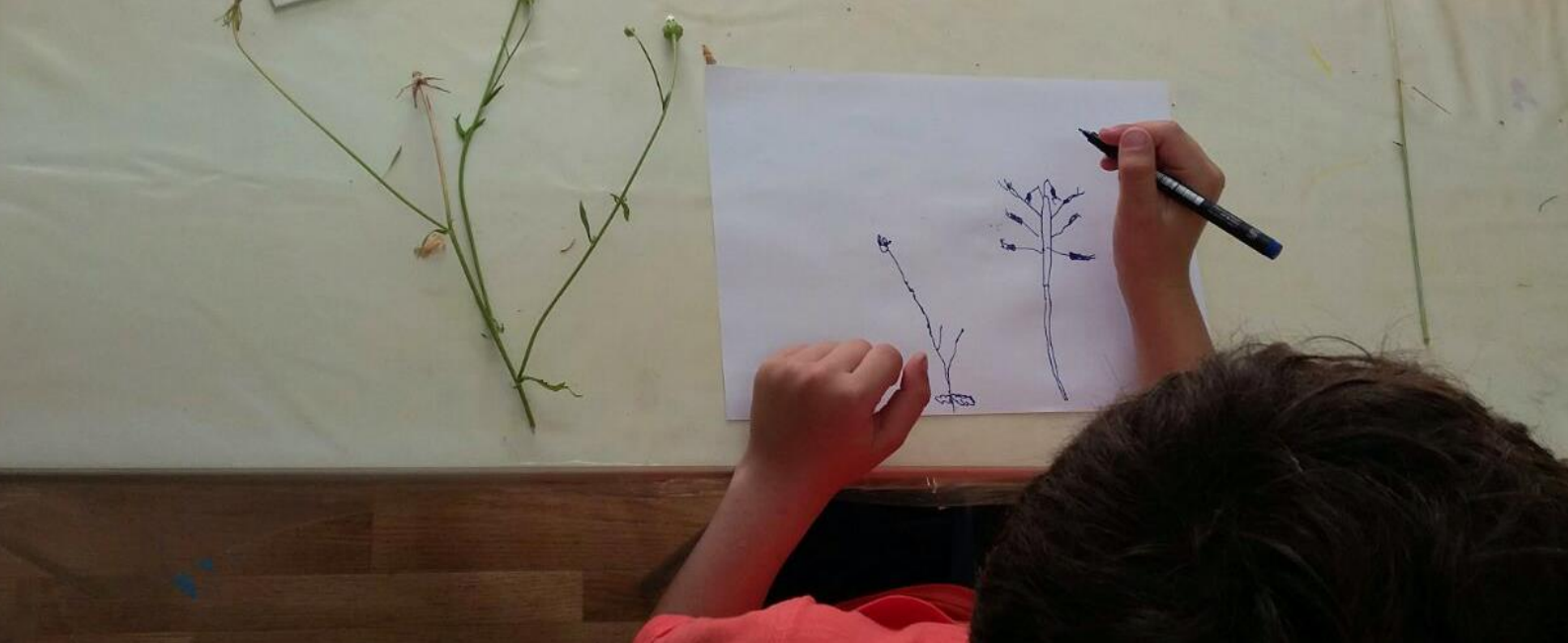
חיים מלאים ביצירה - למה זה חשוב?

הילדים שלנו הם יצורים יצירתיים ביותר. חוש ההמצאה והמקוריות טמון בהם. היום כבר ברור כי **חשיבה יצירתית חשובה בכל תחומי החיים** (גם רופאים, עורכי דין ומדענים נדרשים להיות יצירתיים ומקוריים).

חוקרים ואנשי חינוך מכירים בחשיבות היצירתיות כאמצעי חיוני בסל הכלים של ילדינו לאור המציאות המשתנה. התחזית מראה כי **יותר ממחצית מילדנו יעסקו בעתיד במקצועות שטרם הומצאו**. לכן הילדים של עתיד ידרשו להמציא את עצמם בתדירות גבוהה, לחשוב מחוץ לקופסא ולהיות מקוריים.

דבר זה מסמן לנו ההורים, **שטיפוח היצירתיות הינו ערך הכרחי שחשוב לשלב באורח חיינו**. האומנות הם הזדמנות מצוינת לתת לתכונות אלו לבוא לידי ביטוי במלוא העוצמה. למה?

- **שימוש בחושים**, עשיית אמנות מרחיבה את השימוש בחושים, בזמן היצירה הילדים שלנו מחדדים את כל חמשת החושים שלהם. הפעילות נעשית דרך חוויה, הגוף כולו שוטף לכך. אם נתבונן בילדנו יוצרים, נוכל להבחין, לעיתים קרובות, שהפעילות היצירתית נעשית בעמידה, דבר זה מראה לנו שהם ערניים ומרוכזים, כל החושים שותפים.
- **כישורים מוטורים**, לא פעם מדברים איתנו ההורים על ילדינו בהקשרים של מוטוריקה גסה ועדינה כמפתח לתפקוד תקין. היום ידוע כי בניית כישורים תקינים מאפשרת בעתיד למידה תקינה בבית ספר, כתיבה, אחיזת עפרון ועוד. באמצעות האמנות ניתן להגיע לשם באמצעים פשוטים וחוויתיים. הדרך הופכת להיות כיפית, מלאת שמחה ותחושת סיפוק.
- **חשיבות השרבוט**, ילד בן שנתיים לא מפסיק לקשקש? חשוב שתדעו כי שרבוט זה שלב חיוני בהתפתחות של ילדינו, הוא חיוני וקודם ללמידת הכתיבה. זכרו, כל קשקוש חשוב! קיימים שלבים בציור הילדי, כל שלב הכרחי ובעל ערך להתפתחות התקינה של ילדינו, ישנם ילדים שזקוקים לזמן רב יותר בשלב כזה או אחר, תישארו קשובים לצרכי כל ילד וילד.
- **יצירתיות מפתחת יכולת פתרון בעיות**, אנשים שיכולים לחשוב מחוץ לקופסא, ילדים עם דמיון מפותח, הם אלו שימצאו פתרונות טובים, כאלה שיצליחו לפצח סוגיות מורכבות בחייהם. זאת באמצעות האפשרות לראות יותר מדרך אחת לפתרון. לפעמיים הבלתי אפשרי הופך לאפשרי.
- **אמנות כאמצעי לתקשורת מיטבית**, יצא לך פעם לשאול את הילד/ה שלך מה מצויר בציור שהכינה/ה והדבר פתח צוהר לעולם שלם של מחשבות ורעיונות, כל זה סביב כמה קווים על הדף? כמה נפלא שילד יכול לספר כל כך הרבה דרך אמצעי כל כך פשוט, ואם נקשיב, נגלה צוהר לעולמו הפנימי של הילד ונוכל לפתח מזה שיחה ותקשורת פשוטה וכנה.

לתכנן חיים מלאים ביצירה

נשמע מחר? לא כל כך, **מתי בפעם אחרונה הילדים יצרו בבית?** האם הם ציירו? האם הדביקו? הם פיסלו? מתי בפעם האחרונה הבאתם להם חומרי יצירה מסוג חדש?

החיים שלנו נהיים עמוסים יותר ויותר, ואנחנו ההורים עייפים יותר.

גילנו כהורים שאם לא מגדירים זמן לשיעורי בית אז הילדים לא עושים. יש כאלה שקשה להם לעשות פעילות גופנית וצריך להגדיר זמן או חוג לרכיבה על אופניים או תופסת בחצר, כך גם באומנות. האפשרויות מצומצמות ובסוף אנחנו אומרים לעצמנו, שהם בטח עשו מספיק בגן...

צר לי לגלות לכם אך ברוב הגנים לא עוסקים ביצירה חופשית אלא במשימה... מה ההבדל?

להכין חיפושית אדומה עם נקודות שחורות מגליל נייר טואלט זו משימה, יש צעדים זה אחר זה ויש תוצאה ידועה מראש שקבע המבוגר שמדריך את הילדים. לבסוף לכל הילדים בקבוצה יוצאת פחות או יותר אותה תוצאה.

זו אינה יצירה זו משימה!

יצירה חופשית, היא תהליך של ניסויי וטעיה מתוך סקרנות וחשיבה עצמאית, דמיון וביטוי עצמי. הדרך לפעמיים ידועה, התוצאה אמורה להיות פתוחה לפרשנות האישית של כל ילד.

עכשיו תשאלו את עצמכם שוב: **האם הילדים שלי יוצרים מספיק?**

מה עושים?

- **קובעים זמן ביומן**, זמן שנועד לפעילות מוגדרת, נטול מסכים, אולי מוסיקת רקע שנעימה למשפחה... בקיצור לוקחים יחמה.
- **מוצאים רעיונות ופעילויות שמתאימות לילדים שלנו**, למזלנו בעידן שלנו יש באינטרנט הדרכות בלי סוף, אפשר ללקט תיקיה של דברים שאנחנו אוהבים ולשלוף לפי עונות השנה, חגים וכו' בנוסף באתר שלנו יש [מאגר גדול של רעיונות פשוטים ומדליקים](#) לכל עת.
- **ארגז חומרים עשיר**, לקטו באמתחתכם ארגז חומרים מגוון במרקמים שונים שכולל קצת גרוטאות, בדים, ניירות אריזה, סוגים שונים של צבעים ועוד... כך תגלו שהילדים יודעים לעשות עוד הרבה דברים חוץ מלצייר על דף מהמדפסת...(ארחיב בהמשך).

פינת יצירה בבית, הצעדים לחוויה חיובית

מרגישים שיצירה בבית זה 'בלגן'? אתם לא לבד, הורים רבים מעידים על כך ואף נמנעים כתוצאה מתחושות אלו. ישנם כמה טיפים שיסייעו לכם להפוך לבית יצירתי מבלי להרגיש שכל הבית הופך לסדנא,

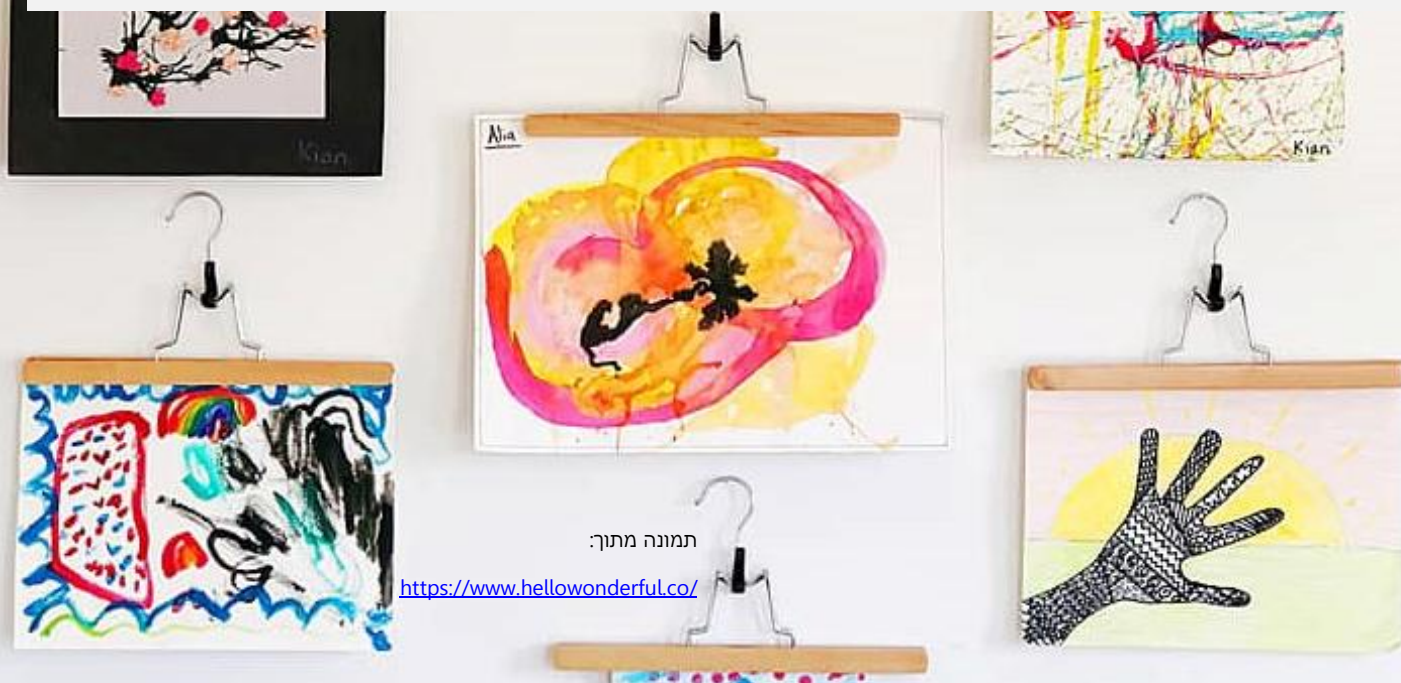
זכרו, קל לאמא קל לילד!

תמונה מתוך: <https://childhood101.com/>

- **הגדירו מקום** בבית שבו הילדים יכולים להתנסות, ללכלך ולהרגיש חופשיים. אזור שקל לכם לנקות ושהגישה אליו זמינה.
- **עיצוב הפינה**, מצאו שולחן מתאים, הכינו מקומות אחסון לצידוד באופן שהשולחן יהיה פנוי ומאורגן. באזור זה אולי יתאים גם להוסיף מדף ליצירות שרוצים לשמור או להציג.
- **10 דקות של תהילה**, התוצרים של ילדיכם הם פירות עשייתם. מומלץ להתייחס אליהם בכבוד ובתשומת לב, גם אם הדבר נראה לכם חסר משמעות. התבוננות, התייחסות, ומילה טובה יעבירו לילדכם מסר רב משמעות על עשייתם וידרבנו אותם להמשיך לצור.
- **הכינו פינת תלייה** קטנה שבה יהיה ניתן לתלות את התוצרים של ילדיכם. לוח מגנטי, חוט עם אטבים וכו'. אין צורך למסגר כל שרבוט, אבל אפשר לתת לו 10 דק' של תהילה, ולמחרת להחליפו במשהו אחר. זה ממש לא חייב להיות בסלון, הגדירו את זה בחלל שתרגישו איתו נח.

- בגילאי 5 ומעלה כבר אפשר לדבר עם הילד מהי יצירה ברת ערך שנרצה לשמור מול ביטוי של ניסויי וטעיה. תמיד כדי להדגיש באוזניהם כי "אם הצלחת פעם אחת תוכלי לעשות זאת שוב".

תמונה מתוך:

<https://www.hellowonderful.co/>

רעיונות פשוטים ונהדרים לכל עת:

פעילות א' | כמה גדול אפשר לצייר? כמה קטן אפשר לצייר?

גיל: +3

חומרים:

- בציור גדול: נייר גדול כמו למשל בריסטול 70*100, או לוח גיר או על המדרכה צבעי פנדה, גואש או גירים
- ציור קטן: נייר קטן כמו למשל פתקי ממו משרדיים עטים, טושים

הנחייה:

- הכינו את הציוד מוכן לפעילות

• העמידו בפני ילדיכם שאלה "כמה קטן תוכלי לצייר?"

• הניחו להם לצייר

• לאחר מכן דברו איתם על מה שציירו, כמה קטן הציור... לדוגמא: "שמת לב כמה קטנה החולצה של האיש

בציור?" או גם: "נראה לך שתוכל לצייר אפילו יותר קטן?"

• כך ניתן לנהוג גם בציור הגדול

*** טיפ כאשר אתם מגיבים על תוצר עשו זאת מתוך התבוננות. כך תוכלו להתייחס לבחירת הצבעים, לסיפור שתראו, לטכניקה ועוד.

פעילות ב' | פרצוף זרעים

גיל: +3

חומרים:

- קרטון או נייר, עדיף מעט עבה (אפשר גם לגזור מקופסת דגני בוקר)
- דבק פלסטי נחלי לבן או שקוף, אפשר להיעזר במקל מריחה
- סוגים שונים של קטניות: תירס, עדשים, שעועית, מש ועוד, השתדלו למבחר בצבע ובגודל.

הנחייה:

- הכינו את הציוד מוכן לפעילות

• בקשו מהילדים לצייר באמצעות עפרון או טוש פנים על הנייר, גדול ככל שיוכלו.

• בקשו מהם למרוח את הדבק על הקווים שציירו, אם צריך, עזרו להם בכך.

• לאחר המריחה בקשו מהם להדביק את הזרעים כפי שהם רוצים, ביד חופשית.

• יהיו כאלה שיוסיפו פרטים שאינם מצוירים, אפשרו להם.

*** טיפ זה לא חייב להיות פרצוף, הילדים יכולים לצייר כל דבר מעולם התוכן שלהם

פעילות ג' | עולם מגרוטאות

גיל: +4

חומרים:

- ארגז של חומרים למחזור: פקקים, בקבוקים, גלילי נייר טואלט, אריזות קרטון, פצפצים ועוד ועוד
- דבק פלסטי נחלי לבן או שקוף, אפשר להיעזר במקל מריחה
- אקדח דבק חם (בשימוש יחד עם ההורים בלבד)
- גואש (המלצה)
- מכחולים

הנחייה:

- הכינו את הציוד מוכן לפעילות
- ספרו להם סיפור קצר, למשל הסיפור על האיש הירוק
- כעת תבקשו מהם לבנות דמות מתוך הסיפור או את הסביבה
- אפשר לצבוע בגואש או להוסיף פרטים במרקר
- שאלות מנחות יכולות להיות כמו: "איזה פרטים בסיפור היית רוצה לעשות?" "אם היה לסיפור המשך מה היה בו?"

*** טיפ "באמנות כמו באמנות אין דבר כזה שאין דבר כזה" הכל אפשרי ולגיטימי, מכאן מומלץ לא להפעיל שיפוט: טוב רע, נכון לא נכון, יפה מכוער. יתכן שתראו חתול בלי עניים או שמיים ירוקים, אז מה?

פעילות ד' | ציור חצוף ומקוצף

גיל: +2

חומרים:

- קצף גילוח (לא ג'ל)
- חלון או מראה

הנחייה:

- השפריצו את הקצף על זכוכית החלון
- הניחו להם להתנסות
- אם אינם מנסים בעצמם, ציירו באמצעות האצבעות ציור כלשהו ואז מחקו עם יד, כך תראו להם את האפשרויות שבפעילות.
- זכרו ליהנות ולהשתחרר, מוסיקה כיפית תועיל כאן.

*** טיפ פעילות יצירתית היא הזדמנות להביע את הרגשות, מחשבות דעות ועוד. זכרו שהמטרה היא ההבעה עצמה ולא התוצר או הפרשנות שלכן ליצירה.

פעילות ה' | צבעי מים מלוחים, צבע מטייל

גיל: +2

חומרים:

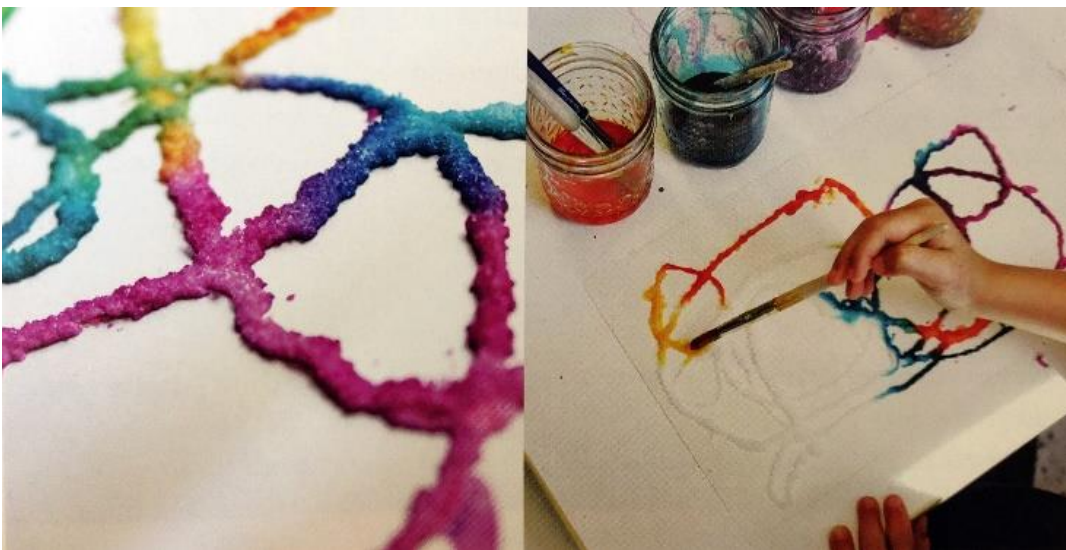
- שקית מלח שולחן (1 קילו)
- דבק פלסטי נחלי לבן או שקוף, עדיף בתוך בקבוקון
- צנצנות זכוכית ריקות
- מכחולים (אחד לכל צבע)
- צבעי גואש
- כחצי ליטר מים
- נייר (מומלץ A3) או קרטון

הכנה מוקדמת: מייצרים צבעי מים – מערבבים ככפית צבע גואש עם כרבע כוס מים בצנצנת, עבור כ-3-5 צבעי גואש שונים.

הנחייה:

- הכינו את הציוד מוכן לפעילות
- בקשו מהילדים לזלוף דבק על הדף בצורה קווית או עזרו להם בכך.
- לאחר מכן בקשו מהם לפזר מלח על הדף באופן שיידבק לדבק.
- שפכו את המלח העודף לקערה או לפח.
- כעת יוכלו הילדים לזלף מעט מצבעי המים עם המלח ולצבוע אותו.
- הניחו לייבוש (ייתכן שייקח יום יומיים)

*** טיפ הניחו לילדים לעסוק בניסויי וטעייה, אפשרו להם לקחת חלק בכמה שיותר מהשלבים בסבלנות, זה בונה תחושת מסוגלות.

אהבתם? בקרוב אשלח טיפים נוספים במייל,

וגם כתבו לי !! אשמח לשוחח איתכם על כל הערה, הארה, שאלה או עצות לשיפור. info@rebecca.co.il

מקורות ותמונות: Van't Hul, J, , Boston, Roost book, 2013

כל הזכויות שמורות [ליעל סבן פרקש](#) | Rebecca | רבקה, בית לעיצוב ויצירה מושב בצרון